

Kohtuasi C-196/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

6. mai 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfi apellatsioonikohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

6. aprill 2020

Kostja ja apellant:

Eurowings GmbH

Hageja ja vastustaja apellatsioonimenetluses:

Flightright GmbH

[...]

Landgericht Düsseldorf

Kohtumäärus

Kohtuasjas

Eurowings GmbH, [...] Düsseldorf,

kostja ja apellant,

[...]

versus

Flightright GmbH, [...] Potsdam,

hageja ja vastustaja apellatsioonimenetluses,

[...]

tegi Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfi apellatsioonikohus, Saksamaa)
22. tsiviilkolleegium

6. märtsi 2020. aasta istungi põhjal

[...]

järgmise **kohtumääruse**:

Menetlus peatatakse.

Euroopa Liidu Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel liidu õiguse tõlgendamise kohta järgmised eelotsuse küsimused: **[lk 2]**

1. Kas lennureisijal on „kinnitatud broneering“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10), artikli 3 lõike 2 punkti a tähenduses, kui ta on saanud reisiettevõtjalt, kellega ta on lepingulises suhtes, „muu tõendi“ määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti g tähenduses, millega antakse talle kinnitus tema paigutamise kohta konkreetsele kindlaksmääratud väljumis- ja saabumiskoha, väljumis- ja saabumisaja ning lennunumbriga lennule, olgugi et reisikorraldaja ei ole reserveerinud asjaomase lennuettevõtja juures sellele lennule istekohta ega ole saanud lennuettevõtjalt asjaomast kinnitust?
2. Kas lennuettevõtjat tuleb pidada lennureisija suhtes tegutsevaks lennuettevõtjaks määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti b tähenduses juba siis, kui reisija on küll sõlminud lepingu reisikorraldajaga, kes on andnud reisijale kinnituse tema paigutamise kohta konkreetsele kindlaksmääratud väljumis- ja saabumiskoha, väljumis- ja saabumisaja ning lennunumbriga lennule, kuid reisikorraldaja ei ole reserveerinud reisija jaoks lennule istekohta, mistõttu ei ole selle lennu puhul tekkinud lepingulist suhet lennuettevõtjaga?
3. Kas lennu „kavandatud saabumisaeg“ määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti h, artikli 5 lõike 1 punkti c, artikli 7 lõike 1 teise lause ja lõike 2 tähenduses võib seoses lennu tühistamise või pikaajalise hilinemise tõttu makstava hüvitisega tuleneda „muust tõendist“, mille on reisikorraldaja lennureisijale väljastanud, või tuleb lähtuda piletist määruse nr 261/2004 artikli 2 lõike f tähenduses?

Põhjendused

I.

Loovutatud nõudeõiguse alusel esitab hageja, tuginedes lennu pikaajalisele hilinemisele saabumisel, kostja vastu hüvitise nõude vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (edaspidi „määrus nr 261/2004“), artikli 7 lõike 1 punktile b.

Hageja kaks klienti (edaspidi „nõude loovutajad“) broneerisid 24. oktoobril 2017 reisibüroos reisikorraldaja ITS Reisen korraldatud pakettreisi Mallorcale (Hispaania). **[lk 3]** Reis sisaldas lendu Palma de Mallorcasse ja tagasilendu Palma de Mallorcast. Hageja klientidele väljastati nimetust „reisi eelbroneering“ [...] kandev dokument, milles olid loetletud kostja lennud, sealhulgas lend lennumbriga EW 7582 Hamburgist Palma de Mallorcasse, mis pidi väljuma 22. mail 2018 kell 07:30 ja saabuma kell 10:05 (kõik kellaajad on kohalikus ajas). Kuigi hageja kliendid toimetati Hamburgist Palma de Mallorcasse (lennuteekonna pikkus 1658 km) tõepoolest lennuga EW 7582, jõudsid nad lõppsihtkohta siiski alles kell 21:08.

Hageja kliendid loovutasid määrusest nr 261/2004 tuleneva hüvitist puudutava nõudeõiguse hagejale. Loovutatud nõudeõiguse alusel esitab hageja kostjale 800,00 euro suuruse hüvitise nõude põhjendusega, et 22. mail 2018 toimuma pidanud lend EW 7582 tühistati. Nõude loovutajatel oli kinnitatud broneering kõnealusele lennule, mis pidi plaanipäraselt väljuma kell 07:30 ja saabuma kell 10:00.

Kostja esitas enda kaitseks esimese astme kohtuks olevas Amtsgericht Düsseldorfis (Düsseldorfi esimese astme kohus) argumendi, et nõude loovutajatel olid kinnitatud broneeringud 22. maiks 2018 lennule EW 7582 plaanipärase väljumisajaga kell 16:20 ja plaanipärase saabumisajaga kell 19:05. Reisikorraldaja nimel reserveeris „bookingheld“ kostjalt 17. mail 2018 kohad kõnealusele lennule. 18. mail 2018 teatas „bookingheld“, et reserveeritud lennukohad on broneeritud nõude loovutajate nimele. Lend EW 7582 saabus lõppsihtkohta kahe tunni ja kuue minuti pikkuse hilinemisega.

Amtsgericht (esimese astme kohus) rahuldab hagi, märkides, et hageja esitatud „reisi eelbroneering“, mille oli väljastanud reisikorraldaja ITS, kujutab endast broneeringu kinnitust määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti g tähenduses koosmõjus artikli 2 punktiga f. Tegemist on „muu tõendiga“ määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti g tähenduses. Viidatud sätte kohaselt on piisav, kui reisikorraldaja on broneeringut tunnustanud. Sätetest nähtub, et määruse andja tahte kohaselt on oluline vaid reisija vaatenurk ning lepingulise ja tegeliku vedaja vahelised kokkulepped ja protseduurid ei ole määravad. See on põhjendatud, kuna vastutust reguleerivate määruse nr 261/2004 sätete kohaselt ei pea hüvitist maksma mitte pool, kellega reisija on sõlminud lepingu, vaid tegutsev lennuettevõtja, ja määruse andja soovis tagada reisija võimalikult kõrge kaitstuse taseme ning määruse tõhusa kohaldamise. Ka Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim

üldkohus, edaspidi „BGH“) praktika kohaselt piisab broneeringu kinnitamiseks reisikinnitusest [...]. Käesoleval juhul on reisikorraldaja hageja esitatud „reisi eelbroneeringuga“ broneeringut tunnustanud ja selle registreerinud. **[lk 4]** Broneeringu kinnitamise tunnusel määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a tähenduses ei ole seevastu iseseisvat tähendust. Kostja argumente ei olnud vaja käsitleda menetlusõiguslikel põhjustel. Lõpuks on kohtuasjas otsuse tegemise seisukohast ebaoluline ka see, kas tegemist on lennu tühistamisega või pikaajalise hilinemisega saabumisel, sest Euroopa Kohtu praktika kohaselt on õiguslikud tagajärjed mõlema puhul ühesugused.

II.

Õiguslikul hindamisel osutuvad viidatud järeldused põhjendatuks vaid siis, kui kostjat tuleb pidada tegutsevaks lennuettevõtjaks seoses plaanipäraselt kell 10:05 saabuma pidanud lennuga EW 7582 ja kui nõude loovutajatel olid kinnitatud broneeringud sellele lennule.

1.

Hageja leiab, et see on nii; ta palub jätta vaidlustatud kohtuotsuse muutmata.

2.

Kostja on seevastu seisukohal, et nõude loovutajatel ei olnud kinnitatud broneeringut 22. maiks 2018 lennule EW 7582 plaanipärase saabumisaajaga kell 10:05. Lennu broneeringut saab kinnitada küll ka reisikorraldaja, kuid ta võib seda teha vaid juhul, kui lennuettevõtja on andnud talle selleks volituse või kui ta on ise reserveerinud lennuettevõtjalt kohad asjaomasele lennule („broneeringukate“). See tuleneb siduvalt määruse nr 261/2004 artikli 2 punktist f, sest vaid sellisel juhul saab reisikorraldaja kinnitus anda õiguse asjaomasele lennule minekuks. Hagejad ei esitanud tõendeid selle kohta, et reisikorraldaja ITS Reisen oli volitatud väljastama hagejatele kinnitust plaanipäraselt kell 10:05 saabuma pidanud lennu broneeringu kohta, samuti ei tõendanud hagejad, et reisikorraldaja oli reserveerinud lennuettevõtjalt kohad sellele lennule. Lisandub asjaolu, et kostjat ei saa nõude loovutajate suhtes pidada ka sellise lennuga seoses tegutsevaks lennuettevõtjaks määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti b tähenduses. Nimelt on selleks vajalik lepinguline suhe nõude loovutajatega. Ka sellest sättest nähtub, et kui lennuettevõtja ise ei ole mingeid toiminguid teinud, siis ei saa tal tekkida isiku ees määrusest nr 261/2004 tulenevaid kohustusi. Seda kinnitab viimaks ka määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 5 teine lause. Seoses plaanipäraselt kell 10:05 saabuma pidanud lennuga ei ole kostja täitnud mitte mingisuguseid määrusest tulenevaid kohustusi. **[lk 5]**

III.

Kostja apellatsioonkaebuse rahuldamine sõltub otsustaval määral sellest, kas broneeringukinnitust, mille väljastas reisikorraldaja, ilma et ta oleks reserveerinud lennule kohti („broneeringukate“) lennuettevõtjalt, kelle vastu on esitatud määruse

nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 alusel hüvitise nõue, saab pidada „kinnitatud broneeringuks“ määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a tähenduses, kas lennuettevõtjat, kelle vastu on esitatud hüvitise nõue, tuleb sellisel juhul pidada „tegutsevaks lennuettevõtjaks“ määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti b tähenduses ja kas reisikorraldaja sellise broneeringukinnituse alusel on võimalik kindlaks määrata lennu „kavandatud saabumisaega“.

Pikaajalise hilinemise tõttu saabumisel võivad reisijad esitada tegutseva lennuettevõtja vastu hüvitise nõude, kui nad jõuavad oma lõppsihtkohta kolm tundi pärast lennuettevõtja poolt algselt kavandatud saabumisaega või hiljem (Euroopa Kohtu 19. novembri 2009. aasta otsus *Sturgeon vs. Condor jt*, C-402/07, C-432/07, punkt 69, mida kinnitavad 23. oktoobri 2012. aasta otsus *Nelson vs. Lufthansa jt*, C-581/10, C-629/10, samuti 26. veebruari 2013. aasta otsus *Air France vs. Folkerts*, C-11/11, punkt 33).

1.

Määruse nr 261/2004 kohaldatavuse seisukohast on vastavalt määruse artikli 3 lõike 2 punktile a oluline esmalt see, kas lennureisijatel oli „kinnitatud broneering asjaomasele lennule“. Mõiste „broneering“ on määratletud määruse artikli 2 punktis g. Viidatud sätte kohaselt loetakse ka „muu tõend“ kui „pilet“ määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti f tähenduses „broneeringuks“, kui sellest nähtub, et „reisikorraldaja“ on broneeringu registreerinud ja seda tunnustanud. Bundesgerichtshofi praktika kohaselt võib „kinnitatud broneering“ tuleneda ka reisikorraldaja väljastatud asjaomasest tõendist, mis sisaldab siduvat kinnitust reisija paigutamise kohta konkreetsele kindlaksmääratud lennunumbri ja kellaajaga lennule [...]. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et sellise tõendi piisavus määruse nr 261/2004 kohaldamiseks tuleneb ka määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a ja punkti g koosmõjust. Selleks ei ole nõutav, et enne broneeringukinnituse väljastamist on reisikorraldaja broneerinud asjaomaselt lennuettevõtjalt kohad sellele lennule („broneeringukate“).

2.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et hageja õigus nõuda kustjalt hüvitist sõltub siiski sellest, kas kustja oli andnud reisikorraldajale ITS Reisen kinnituse nõude loovutajate paigutamise kohta 22. mail 2018 plaanipäraselt kell 10:05 saabuma pidanud lennule EW 7582, [lk 6] sest vaid sellisel juhul oli tal kavatsus reisijate isikuga seotud lend nõude loovutajatega lepingu sõlminud reisikorraldaja ITS Reisen nimel ka teostada (määruse nr 261/2004 artikli 2 punkt b) ja seepärast saab ta kui selle lennu puhul tegutsev lennuettevõtja olla kustja. Lennuettevõtja selline kavatsus nõuab aga paratamatult, et reisikorraldaja annab oma soovist paigutada asjaomane reisija lennule, mida lennuettevõtja huvitatud isikutele pakub, lennuettevõtjale eelnevalt teada. Selline teade tähendab aga reisikorraldaja tehtavat broneeringut. Seepärast leiab ka eelotsusetaotluse esitanud kohus, et reisikorraldaja peab alati reserveerima lennule kohad („broneeringukate“) ja kui ta seda ei tee, siis ei ole tema väljastatud „tõend“ määruse nr 261/2004 artikli 2

punkti g tähenduses piisav, et saaks nõuda hüvitist lennureisist mahajätmise, lennu tühistamise või pikaajalise hilinemise eest.

3.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et „algselt kavandatud saabumisaeg“ eespool viidatud Euroopa Kohtu praktika tähenduses ei saa tuleneda tõendist, mille on reisikorraldaja väljastanud asjaomase lennuettevõtjaga kooskõlastamata.

„Kavandatud saabumisajast“ on juttu ka määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis h, artikli 5 lõike 1 punktis c, artikli 6 lõikes 1 ja artikli 7 lõike 1 teises lauses ning lõikes 2. Kohtuotsuses *Air France vs. Folkerts* märkis Euroopa Kohus, et määruse nr 261/2004 artiklis 7 sätestatud hüvitise maksmiseks tuleb hilinemist hinnata sellesse sihtkohta kavandatud saabumisaja seisukohalt; seoses mõistega „lõppsihtkoht“ viitas Euroopa Kohus viidatud kohtuotsuse punktis 34 määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis h sisalduvale määratlusele. Selle sätte kohaselt on lõppsihtkoht registreerimislauas esitatavale piletile märgitud sihtkoht või vahetute ümberistumistega lendude korral viimase lennu sihtkoht. Viidatud kohtuotsuses lähtus Euroopa Kohus lõppsihtkoha määratlemisel seega artikli 2 punkti f tähenduses piletit, mis on selle sätte määratluse kohaselt paber kandjal või muul kujul kui paberina esinev samaväärne dokument, mille on välja andnud või heaks kiitnud lennuettevõtja või tema volitatud esindaja, seega on lennupilet reisimisõigust andev füüsiline või elektrooniline dokument. „Muule tõendile“ määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti g tähenduses („broneering“) Euroopa Kohus ei viidanud.

Kui õigust hüvitisele silmas pidades kanda eelpool märgitu üle kavandatud saabumisaja kindlaksmääramisele, siis jõutaks järeldusele, et ka selles osas peab määrav olema reisijale väljastatud „pilet“, mistõttu ei ole „broneeringus“ sisalduv teistsugune teave oluline. Käesoleval juhul oleks seega nõude loovutajatele 24. oktoobril 2017 väljastatud „reisi eelbroneering“ kavandatud saabumisaja kindlaksmääramiseks algusest peale välistatud [...], [lk 7] ilma et omaks tähtsust, kas seda saab üldse pidada „kinnitatud broneeringuks“ määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a tähenduses. Pealegi ei täida see ka määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis f „piletile“ esitatud tingimusi, kuna ei saa eeldada, et selle on nimetatud lendudega reisimise „õigust“ tõendava dokumendina väljastanud kostja volitatud esindaja. „Reisi eelbroneering“ tähendab vaid seda, et sellega dokumenteeriti registreerimine reisikorraldaja ITS Reisen korraldatud pakettreisile. Selline dokument, mida saaks üheti mõistetavalt identifitseerida „piletina“, käesoleval juhul puudub.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et „plaanipärane saabumisaeg“ ei saa tuleneda „muust tõendist“, mille on väljastanud reisikorraldaja, kes ei ole asjaomase lennu osas lennuettevõtjaga lepingut sõlminud. Nimelt on lennu kavandamine üksnes lennuettevõtja ülesanne. Lennuettevõtja on lennu kavandanud siis, kui ta on selle lisanud oma lennuplaani ja seega kindlaks

määranud väljumis- ja saabumiskoha, väljumis- ja saabumisaja, andnud lennule lennunumbri ja avanud lennu broneerimise [...]. Seni kuni lennule ei ole tehtud reserveeringuid, seega broneeritud istekohti, võib lennuettevõtja lennuplaani muuta või sellest loobuda, ilma et sellest tuleneks reisijate õigus hüvitisele; see nähtub määruse nr 261/2004 artikli 2 punktist 1. Sellest järeldeb, et „muu tõend“ määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti g tähenduses, mille on reisikorraldaja väljastanud enne viidatud reserveeringu tegemist, ei too vähemasti sellisel juhul kaasa õigust hüvitisele. See ei luba eeldada, et sellise „muu tõendi“ alusel tekib igal juhul õigus hüvitisele, kui asjaomane lennuettevõtja selles märgitud lendu ei teosta või teostab selle muul ajal.

4.

Teistsugust järeldest ei saa tuleneda ka määruse nr 261/2004 artiklist 13, sest eelotsusetaotluse esitanud kohus ei näe võimalust, kuidas saaks hüvitisenõude saanud lennuettevõtja esitada regressinõude reisikorraldaja vastu, kui nende vahel puudub lepinguline suhe, kuid lennuettevõtja peab maksma määruse nr 261/2004 alusel hüvitist, mida temalt nõutakse seetõttu, et ta ei ole järginud lennuplaani, mida ta ise koostanud ei olegi. Seda arvestades leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ka reisijate kaitstuse kõrge taseme tagamise eesmärk (määruse nr 261/2004 põhjendus 1) ei saa kaasa tuua teistsugust järeldest. Reisikorraldaja, kellega reisija on sõlminud lepingu, on tema jaoks isik, kelle vastu [lk 8] ta saab esitada regressinõude talle seetõttu tekkinud kahju tõttu, et ta usaldas reisikorraldaja ebaõigeid andmeid lennuplaani kohta.

5.

[...]

IV.

[...]